

Renate Dorrestein

REDDENDE
ENGEL

Uitgeverij Podium
Amsterdam

7 maart

17:46

Op de top van de heuvel kwam het landweggetje uit op een vijfsprong. Ik aarzelde even omdat ik iets boosaardigs zag in die overvloed aan mogelijkheden, een vooropgezet plan om me in verwarring te brengen. Het begon al donker te worden, ik had te laat opgemerkt dat het lampje van mijn benzinetank brandde, en er was onweer voorspeld.

Om brandstof te sparen zette ik de motor af. Ik stapte de auto uit. De gure maartse wind rukte aan mijn kleren en mijn haar. Zover het oog reikte, strekte zich een glooiend landschap uit dat dorpen en buurtschappen vrekkelig in z'n plooiën verborgen hield, want nergens bespeurde ik een teken van menselijk leven.

Pal boven me hing een roofvogel te loeren op een prooi. Kale bomen, half bezwijkend onder trossen maretak, strekten hun takken uit naar de vale hemel. Kraaien pikten met felle bewegingen in een omgeploegde akker. Je had hier vreemde grondsoorten, löss en mergel. En grottenstelsels waarin je voor altijd kon verdwalen, met als enig gezelschap de vleermuizen die er kwamen overwinteren. Eerder op de dag was ik langs gammele schuurtjes van geteerd hout gereden, met naast een ervan een pony die suïcidaal uit zijn

ogen keek. En overal kruisbeelden en kapelletjes, opgetuigd met plastic bloemen die door de jaren heen hun kleur hadden verloren.

Midden op de vijfsprong op de heuvel stond ook zo'n kruis. Op zoek naar houvast liep ik er over de onverharde weg naartoe. Het was niet groot, het reikte maar net tot mijn middel. Ik moest me bukken om de inscriptie te kunnen lezen: 'Red ons, Heer.'

Schielijk draaide ik me weer om. Ik had nu ergens in een dorpscafé achter een biertje kunnen zitten, gebrouwen met water uit eigen bron en hop en gerst van eigen land. Als ik maar beter had opgelet.

Als ik de tekenen niet veel te lang in de wind had geslagen, was ik hier zelfs nooit beland. Maar geluk maakt je lui en zelfgenoegzaam.

Veel mensen schijnen het te betreuren dat je geluk niet kunt hamsteren, zoals bijen met hun honing doen, zodat je je opgeslagen voorraad kunt aanspreken als de nood aan de man komt. Die mensen realiseren zich niet dat het oprakelen van oud geluk juist een afschuwelijke bezigheid is.

Ik ging weer in mijn auto zitten en tuurde onthand door de voorruit. Verder van huis dan hier in Zuid-Limburg had ik niet kunnen komen zonder de grens over te rollen. Kilometers maken. Afstand creëren.

Moest ik rustig afwachten totdat er iemand langsreed die me zou kunnen vertellen dat er een paar kilometer verderop al een benzinepomp was, als je de weg tenminste wist? Zo ver kon ik nu ook weer niet van de bewoonde wereld vandaan zijn. Vanmiddag was ik door het ene dorp na het andere gereden, zonder dat een verblijf in een ervan me aantrekkelijk had geleken. Ik had pubers in wanhopige outfits kleumerig op pleintjes zien samenklitten en mannen die allemaal verstandelijk gehandicapt leken dadeloos bij hun

tuinhek zien staan. Een bejaard echtpaar op een brommer, met helmen op en opbollende regenjassen aan, tufte kilometerslang zwalkend voor me uit. Bij de oude boerenhoeves stond de poort steevast op een zuinige kier zodat je net niet op de koer kon kijken, en dan had je ook nog al die lelijke bungalowtjes waarin een kapsalon of nagelstudio was gevestigd.

Om tenminste weer een traag uur te doden had ik in een van de vele kloosters een expositie van zoetsappige iconen bekeken. In een gang waarvan de houten vloer onder mijn voetstappen kermde had ik drie euro entree moeten overhandigen aan een vrouw die er zo levenloos uitzag dat ik even dacht dat ik daar zelf zat. Na de munten in een geldkistje te hebben opgeborgen, zette ze een turfje op een leeg vel papier, netjes linksboven.

Daarna was ik weer in de auto gestapt om op goed geluk dan toch maar een stukje te gaan rijden. De omgeving verkennen, dat is nu eenmaal onderdeel van mijn werk. Ter plaatse doe je altijd je meest verrassende vondsten, daar kan geen kadasteronderzoek of speurtocht via Google Earth tegenop. Bij het rondrijden zou ik vast ook wel op een onderkomen voor de nacht stuiten. Ik was slecht voorbereid van huis gegaan, ik had er niet eens aan gedacht een overnachting te boeken. Net zoals ik was vergeten bijtijds te tanken en mijn telefoonoplader mee te nemen. Ikzelf was al even leeg, uitgehold door de slagen die mijn hart maar bleef maken, luid en onverschillig, en door malende gedachten die nergens toe leidden, behalve tot het inklinkende besef dat ik van mijn verleden en van mijn toekomst was beroofd. Nu alleen het heden nog. Daar werd trouwens al aan gewerkt, want over een heuvelrug verderop kwamen paarse donderkoppen aandrijven.

Ik stond op een veel te onbeschatte plek om de onweers-

bui af te wachten. Vlug startte ik de motor. Als ik maar zorgde dat ik gestaag afdaalde, moest ik vroeg of laat in een dorp terechtkomen, dat was een wetmatigheid. En als mijn navigatiesysteem weer een satelliet kon vinden, zou ik zelfs weten waar ik naartoe reed.

Ik had nog steeds het gevoel dat die vijfsprong vier mogelijkheden te veel bood. In het snel invallende duister koos ik de weg die meteen scherp omlaag boog. Net op tijd, want een gevorkte bliksemflits deed het hele landschap oplichten. Nog voordat de eerste donderklap klonk, begon het al onstuimig te regenen. Grind en zand spatten op. Mijn banden slipten over het onverharde wegdek, ik bleef te snel afdalen hoewel ik bezeten op het rempedaal pompte. Hoe steil kon het hier zijn? Waren de heuvels sinds mijn laatste bezoek soms hoger geworden? Had de wereld een andere gedaante aangenomen sinds ik zelf niet meer wist wie of wat ik was, behalve een beverig potloodstreepje op een verder leeg vel papier?

In het onophoudelijke weerlicht doemde recht voor me een bos op, doormidden gekliefd door het landweggetje dat inmiddels bijna tot een karrenspoor was geslonken. De kale bomen boden weinig beschutting. De bermen waren begroeid met braamstruiken die mijn auto aan weerskanten omsloten. Met een griezelige zekerheid begon me iets te dagen. Deze route leidde niet naar een bebouwde kom. En: omkeren kon ik hier ook niet. Als ik zo meteen op een hek stuitte, of op een omgevallen boom, dan zou ik achteruit de hele weg terug omhoog moeten zien af te leggen. Hoeveel benzine had ik nog?

Er was mij de laatste tijd aanhoudend verteld dat ik me 'zorgen om niks maakte'. Dat was een leugen geweest, een afleidingsmanoeuvre. Ik had me juist al veel eerder zorgen moeten maken. Dus ook nu hoefde niemand me te vertel-

len dat ik overdreef. Het kon niet anders of ik denderde, bonkend door kuilen en over keien, hulpeloos voort naar het diepste punt van een of ander rivierdal. Zonder te kunnen ingrijpen zou ik over de glibberige oever het water in schieten.

Bij de gedachte dat er niemand meer was tegen wie ik kon uitroepen: 'Zie je wel! Ik wist het! Ik wist het en ik had nog gelijk ook!' werd het me van woede even zwart voor de ogen. Pas na een paar tellen drong tot me door dat mijn koplampen waren uitgevallen en dat ook mijn ruitenwissers niet meer werkten.

Maar daar knetterde de bliksem weer, en al had ik blijkbaar geen benzine meer, ik had nog steeds vaart. Hotsend daalde ik, daalde ik. De holle weg, met boomwortels op ooghoogte, was zo nauw dat ik de braamstruiken langs de lak van mijn auto had kunnen horen schrapen als het onweer niet alles had overstemd. Opnieuw een bliksemflits, en ik zag dat ik rakelings langs een lange muur schoot met daarin een ijzeren poort met hangsloten, en toen nam mijn snelheid eindelijk af. De auto rolde nog even schokkerig uit en kwam tot stilstand.

Met mijn handen verkramppt om het stuur bleef ik zitten. Het was alsof ik met geweld door een trechter was geperst.

Ergens dichtbij dacht ik het geblaf van een hond te horen. Ik haat die beesten, ik ben er als de dood voor. Hopelijk was het alleen het grommen van de donder geweest. De onweersbui hing nog steeds pal boven mijn hoofd, alsof hij zich met dezelfde snelheid had verplaatst als waarmee ik eraan had geprobeerd te ontkomen.

Ik moest niet alles zo persoonlijk opvatten, dat was me de afgelopen periode ook vaak voorgehouden, op steeds verveeldere toon. 'Jij leeft veel te veel vanuit jezelf, Sabine.' Maar vanuit wie moest je dán leven?

De regen gutste langs de autoruiten. Vroeger hadden in deze streek de gevreesde bokkenrijders huisgehouden, van wie zowel werd beweerd dat het duivelse geesten als menselijke misdadigers waren, of misschien waren het gewoon arme sloebbers geweest die, getroffen door schrale oogsten en strenge winters, uit noodzaak op rooftocht gingen. Hoe dan ook, er waren hier genoeg dingen gebeurd waaraan ik liever niet wilde denken, al kon het niet anders of deze holle weg herinnerde zich nog ieder detail, want grond waar bloed heeft gevloeid, vergeet dat nooit.

Ik knipperde met mijn ogen. Was het mijn verbeelding of pinkte er in de verte werkelijk licht? Er kwam op dit onogelijke weggetje toch geen tegenligger aan? Wat zat ik mezelf te kwellen met spookverhalen terwijl ik elk moment overhoopgereden kon worden: met gedoofde koplampen zou mijn auto in het donker onzichtbaar zijn. Ik moest eruit.

Ik duwde met mijn volle gewicht tegen het portier, dat niet verder openging dan op een kier, omdat het op de hoge berm stuitte. Hijgend wurmde ik me over de versnellingsbak naar de passagiersstoel. Ook aan die kant leek er nauwelijks ruimte, maar misschien was het net genoeg. Mijn voeten en mijn knieën waren al doorweekt terwijl ik nog bezig was een schouder naar buiten te manoeuvreren, en dan moesten mijn hoofd en mijn romp nog. Een knoop van mijn vest bleef ergens achter haken, ik rukte me los, wist mijn schouder en arm buitenboord te krijgen en klauwde op de tast naar een boomwortel om me aan op te trekken.

Koude vingers sloten zich om mijn hand.

Het deel van mijn lichaam dat zich nog in de auto bevond, bevroor. De rest van mij begon instinctief te spartelen.

'U kunt hier niet uitstappen!' riep een meisjesstem, net hoorbaar boven het gerommel en het gedaver in de lucht. 'U kunt hier niet uitstappen!'

Het lukte me mijn hoofd om het portier heen te hoeken. In de stromende regen stond een jong meisje tegen de berm gedrukt, het natte lange haar om het hoofd gepleisterd. Ik hees me de auto uit, wankel van opluchting omdat ik blijkbaar in de buurt van menselijke bewoning was beland. 'Dat lukte inderdaad maar net,' zei ik buiten adem.

Ze antwoordde iets wat verloren ging in een knetterende donderslag.

'Kan ik hier ergens schuilen?' riep ik. 'Ik zit zonder benzine.'

'Verderop kunt u keren!' Ze wees.

'Ik heb een lege tank.'

'Maar dit is privéterrein.'

'Ik heb geen hek gezien.'

'O nee, het stond toch niet open? Het hoort dicht! Wat stom, wat stom van Ennis! Hij is het in de haast zeker vergeten te sluiten.' Haar stem was schel van radeloosheid. Ze wong zich langs de auto en draafde de weg omhoog op. In een oogwenk was ze door het duister verzwolgen.

Terwijl de kille regen mijn kraag in liep, draaide ik me om. Even verderop was tussen de bomen door nog steeds het schijnsel te zien dat ik daarnet niet goed had geïnterpreteerd: het was gewoon een verlicht raam. Ik hengelde mijn handtas uit de auto en zette me in beweging. De ouders van dat meisje zouden het me vast vergeven dat ik per ongeluk op hun terrein verzeild was geraakt. In dit beestenweer wees je iemand niet de deur.

Beducht op kuilen stapte ik voort. Ik voelde, meer dan dat ik het kon zien, dat de hoge berm en weerskanten achteruitweken: dit moest zo ongeveer de plek zijn waar de bewoners hun auto konden keren. Je zou er claustrofobie van krijgen om op een plek te wonen waar je amper in of uit kon, maar deze mensen gaf dat misschien juist een be-

schut gevoel, ze wisten zich geborgen onder al die bomen, helemaal aan het einde van een maar halfbegaanbare weg. Ik had de afgelopen tijd te veel theorieën naar mijn hoofd gekregen over de kwalijke effecten van begrenzing, beperking en beknotting om nu over deze woonsituatie zomaar een oordeel te hebben. Al was oordelen natuurlijk wel altijd een van mijn slechte eigenschappen geweest.

Het bliksemde weer, en in die flits werd het huis zichtbaar waarin slechts achter één raam licht brandde. Het was een monumentale vakwerkboerderij. Bouwjaar omstreeks achttienhonderd, en sindsdien hopelijk nooit een dorpel of dakgoot vervangen. Zó dacht je dat je helemaal niets meer had, en zo viel je mogelijk een godsgeschenk in de schoot.

Ik liep naar de metershoge houten poort waardoor briesende paarden ooit karrenvrachten goudgeel vlas naar binnen hadden gereden, de open koer op. De poort was dicht, maar er zat zoals altijd een loopdeur in. Ik klopte aan, terwijl ik met mijn andere hand snel mijn natte haren uitwring.

Er gebeurde niets. Toen ik achteruitstapte om te kijken welk raam verlicht was zodat ik daarop kon tikken, zag ik dat binnen nu alles donker was, alsof iemand de lichtbron vlug had gedoofd. Maar op hetzelfde moment scheen er licht door de kieren van de loopdeur. Die ging op minder dan tien centimeter open. 'Madeleine?' Het was weer een meisjesstem, een andere.

'Ik ben hier gestrand met een lege tank!' riep ik. 'Sorry, ik had niet in de gaten dat ik op privéterrein was. Het hek was niet...'

De deur ging verder open. Ik keek recht in de vlam van een hoog opgeheven olielamp. Het meisje dat hem vasthield kon ik daardoor niet ontwaren. Ik zag alleen de paraplu die ze boven haar hoofd hield. Ze sputterde, zo te horen vooral tegen zichzelf: 'Ik zei nog tegen Madeleine: "Dat is Ennis

z'n auto helemaal niet, die heeft niet zulke koplampen." En hoe zou hij trouwens nu al terug kunnen zijn?'

Madeleine moest dat andere kind zijn. Blijkbaar hadden die twee me al van verre zien naderen. Het bezorgde me een eigenaardig gevoel te zijn gadeslagen zonder dat ik het zelf in de gaten had gehad. 'Mag ik misschien...' begon ik.

Het meisje stak haar hoofd naar buiten. 'Madeleine! Waar ben je? Er is hier iemand die...'

Ik werd aan mijn arm bij de deur vandaan getrokken. Het was die Madeleine weer. Ze hijgde hoorbaar van het heen en weer rennen naar het hek. 'Naar binnen, Livia,' snauwde ze. Zij was zo te horen de oudste van de twee, maar in het licht van de olielamp kon ik ook haar ternauwernood onderscheiden.

'Hé, ik wil jullie geen overlast bezorgen, maar als ik jullie telefoon even mag gebruiken om de wegwacht te bellen...'

'Dat kan niet. De stoppen zijn net doorgeslagen. We zitten in het donker en de telefoon doet het ook niet,' zei Madeleine bits.

Met een plotseling geknepen kinderstem vroeg Livia: 'Maar dat gaat toch wel weer over, hè? We hoeven toch niet de hele avond in het pikkedonker te zitten?'

'Gewoon vroeg naar bed, dan merken we er niks van.'

Blijkbaar waren ze alleen thuis. 'Zal ik even naar de stoppenkast kijken?' bood ik aan. 'Het is waarschijnlijk de aardlekschakelaar.'

'Wij laten geen vreemden binnen,' zei Madeleine op besliste toon.

Na een moment stilte zei Livia: 'Maar Ennis is er nu toch niet? Maddie, toe nou!' Toen zei ze vertrouwelijk tegen mij: 'Ennis is met Maman naar het ziekenhuis. Ze zijn op z'n vroegst morgenochtend weer thuis. Kom maar binnen, hoor.'

Voordat Madeleine kon protesteren liep ik achter Livia's flakkerende olielamp aan, de koer over. Mijn doorweekte kleren kleefden aan mijn lichaam. Toen we de ruime deel binnenstapten, rook ik het eeuwenoude stof dat zich tussen de dakspanten had genesteld. Ik botste tegen meubilair aan toen ik omhoogkeek. 'Opgepast,' zei Madeleine vlak achter me.

'Hebben jullie geen zaklantaarn?'

'Ja, maar de batterijen doen het niet meer.' Ze leek het opeens de gewoonste zaak van de wereld te vinden dat ik hier in het donker rondstommelde. Of misschien begreep ze dat ze het snelst van me af zou zijn als ik de elektriciteit herstelde en mijn telefoontje kon plegen. Hopelijk mocht voor de wegwacht het hek straks weer even open.

Aan het einde van een hol klinkende gang opende Livia de deur van de meterkast. In het schijnsel van de olielamp zag ik een hele batterij stoppengroepen. Het huis moest nog veel groter zijn dan ik van buiten had kunnen zien. Misschien was de muur waar ik met mijn auto zowat langs geschampt was er zelfs wel onderdeel van. Als vanzelf zag ik de ene mogelijkheid na de andere voor me. Maar eerst licht. Als binnenshuis alle authentieke details waren gesloopt, zou het een heel ander verhaal worden.

Er waren drie aardlekschakelaars en ze stonden alle drie uit. Een blikseminslag in de nabije omgeving, waarschijnlijk. Maar je kon in een oud huis nooit uitsluiten dat een deel van de installatie in het ongerede was geraakt, dus zette ik secuur de groepen een voor een uit voordat ik de schakelaars weer indrukte.

'Er gebeurt niks,' zei Madeleine in mijn nek.

'Zo meteen wel,' zei ik. Dit was nog eens goed voor mijn

zelfvertrouwen. Ik was iemand die precies wist wat ze deed. Ik zette de eerste groep weer aan.

Een radio begon te spelen.

Onder verrukte kreten holden de meisjes de gang uit. Ook ik slaakte bijna een gil toen er boven mijn hoofd een lamp aanfloekte: de plavuizenvloer waarop ik stond, was zonder meer in originele staat, de betegeling van de muren ook. Hoe zouden de slaapkamers zijn? Zou ik durven vragen om een rondleiding? Die Ennis was er toch niet.

Elders in huis hoorde ik gekwetter. Ik vond de meisjes in de keuken, een vertrek dat mijn knieën deed knikken. Een beroete houten schouw boven het fornuis, een hardstenen aanrecht, een voorraadkast met een deur van vliegengaas, planken vol emailen potten, zwart-witte tegels op de vloer: het was een keuken waarin de tijd al eeuwen stilstond, alsof hier nooit iets anders had bewogen dan het stof dat zichtbaar over alles was neergedaald, als op een onscherpe, haast onwerkelijke foto. Het vertrek was zo groot dat er gemakkelijk twaalf gasten tegelijk zouden kunnen ontbijten. 'Mijn hemel,' zei ik hardop.

'O ja,' zei Madeleine, weer op haar eerdere koude toon, 'nu wilt u natuurlijk bellen.'

Hoe had ik ooit kunnen denken dat zij een jong kind was? Doordat ze heel tener was en klein van stuk, of doordat ik me sinds kort zo vreselijk oud voelde, ouder dan iedereen op aarde, ouder nog dan dit huis? Madeleine moest al rond de twintig zijn. Ze had een scherp gesneden gezicht en ogen die diep in hun kassen lagen, alsof ze niet genoeg sliep.

'Er is soep,' zei Livia gezellig. 'Maman had hem net gemaakt toen ze ineens ziek werd.' Ze wees naar een pan die op het fornuis stond terwijl ze me uitnodigend aankeek. Dezelfde diepliggende ogen, het waren overduidelijk zusjes, maar Livia's blik was opener, onbevangen. Twaalf? Der-

tien? 'Galblaas,' lichtte ze toe.

'Oei, dat schijnt enorm pijnlijk te zijn.'

'Erger dan een kind baren,' zei Livia. Ze begon haar smalle bovenlichaam ritmisch heen en weer te bewegen. 'Die galstenen willen eruit, eruit, eruit, maar dat kunnen ze niet.'

'Stel je niet aan,' zei Madeleine, die met een telefoon op me afkwam, zo'n draadloos huistoestel.

'Maar dat zei Maman zelf!'

Ik pakte de telefoon aan. 'Wat akelig voor jullie moeder.'

Ze staarden me met z'n tweeën aan. De naar mij opgeheven gezichten waren allebei even bleek, de lange haren even steil en donker. Wat zagen zij, op hun beurt? Iemand van net vijfenveertig, met nog een kans op een heel leven voor zich, of was ik in hun ogen een bejaarde schim, kromgebogen onder het gewicht van haar eigen mislukkingen? Ik had mezelf de laatste tijd behoorlijk laten verslonzen. Er zat een doffe grijze uitgroei in mijn haar en mijn huid was pafferig geworden van vele middernachtelijke flessen wijn. Ik liep al weken in hetzelfde vest omdat ik het steeds zo koud had. Ik leek in niets meer op wie ik was geweest.

Livia proestte het uit achter haar hand. 'Onze moeder? Maman is de moeder van Ennis!'

Madeleine zei: 'U kunt bellen.'

Ik zette mijn tas op de eettafel. Uit mijn portemonnee haalde ik mijn wegenwachtpasje. Zouden ze eigenlijk wel uitrukken voor zoiets verwijtbaars als een lege tank? Plotseiling gegeneerd toetste ik het nummer in. En toen nog een keer. De lijn was dood. 'O jee,' bracht ik uit. 'Jullie telefoon heeft een klap gekregen toen de installatie uitviel.' Of toen ik die weer aanzette, natuurlijk.

'Getver,' zei Madeleine. 'Als Ennis ons vanavond belt en hij krijgt geen gehoor...' Ze begon op haar nagels te bijten.

'Misschien belt hij helemaal niet,' zei Livia.

‘Ja, jij maakt je nóóit ergens zorgen om.’

‘Hebben jullie geen mobieltje?’ vroeg ik.

‘Waar zouden we dat voor nodig hebben?’

‘Nou ja, voor dit soort noodsituaties, dus.’ Om de een of andere reden brachten die twee me uit mijn evenwicht. Maar dat zou wel weer aan mij liggen. Wat er allemaal aan mij lag, daar kon je een boek over schrijven.

‘Soep?’ vroeg Livia. ‘Nu we hier toch zitten? Maddie, kijk niet zo boos. Eten moet je toch.’ Ze liep naar het fornuis, tilde het deksel van de pan en begon erin te roeren.

‘Als Ennis ons niet kan bereiken,’ begon Madeleine weer, geagiteerd.

Ik stopte mijn portemonnee terug in mijn tas. ‘Kun je hem niet bij de burens bellen om te zeggen dat jullie telefoon eruit ligt?’

‘We hebben geen burens. En ik ga wat droogs aantrekken.’ Ze beende de keuken uit.

Livia roerde nog steeds in de soep. Zonder zich om te draaien zei ze: ‘Ennis moet Mamans hand vasthouden na de operatie. Hij dénkt niet eens aan ons.’

‘Is het goed als ik ook wat droge kleren uit mijn auto haal?’ vroeg ik. ‘Ik ben bang dat jullie nog wel even met me opgescheept zitten.’

‘Ik vind het wel gezellig,’ zei Livia. ‘Als we vroeger...’ Haar stem stierf weg en ze haalde haar schouders even op, alsof ze zich ineens niet meer voor de geest kon halen wat ze ook alweer had willen zeggen.

Ik nam de gelegenheid te baat om naar buiten te glippen. Het regende nog steeds pijpenstelen. Glibberend over de zompige bodem moest ik in het donker mijn weg naar de auto zien te vinden. Van opwinding bonkte mijn hart in mijn keel. Voorlopig was ik hier nog niet weg.

Op de deel kleepte ik me vlug om. De ruimte was geplaveid met kloostermoppen die van ouderdom glansden als stenen in een beek. Her en der stonden kasten nogal lukraak tegen de muren geschoven, maar het waren uitgesproken pronkstukken van meester-schrijnwerkers uit lang vervlogen tijden. Ook de banken, die al even willekeurig in het enorme vertrek stonden, moesten ooit veel geld hebben gekost. Ze oogden nog altijd heel comfortabel, hoewel de bekleding verbleekt en zelfs versleten was. Een dikbuikig televisietoestel dat me aan mijn vroegste jeugd herinnerde, was op een groot dressoir opgesteld.

Mijn werk brengt me naar de gekste plekken, en regelmatig kom ik ook bij verarmde landadel over de vloer. Afgetrapte, uitgewoonde chic: bemodderde laarzen in de gang, olieverfschilderijen van jachttaferelen aan de muren, maar in de keuken niet veel meer dan brood en koffie. Als dit huis in die categorie viel, zou ik precies weten hoe ik met de eigenaren zaken moest doen. Aardse lui, maar trots.

Hoewel de deel eerder een opslagplaats van meubilair leek dan een liefdevol ingericht vertrek, was er rond de open haard toch een ordenende hand bezig geweest. In een halve kring stonden vier diepe fauteuils, met ernaast een houten hobbelpaard en een paar antieke leren koffers die blijkbaar dienstdeden als bijzettafeltje, want op een ervan lag een opgekrulde bruine boterham.

Ik hing mijn natte kleren netjes over het gietijzeren haardstel. De haard moest een toevoeging van latere datum zijn, maar dat zouden de toekomstige gasten toch niet beseffen. Die zouden na een lange wandeling alleen maar verheugd hun benen naar het vuur uitstrekken. Hoe ver zat je hier eigenlijk van het Pieterpad vandaan?

Boven de schouw hing het onvermijdelijke familieportret. Voorouders die hun ogen zo wantrouwig samenknepen dat je geen oogwit meer zag, met achter hen een doorkijk naar landerijen die zich eindeloos uitstrekten. Het zou me verbazen als ik het mis had. Grondbezitters. Die willen altijd blijven zitten waar ze zitten, zelfs als hun keukenkasten uiteindelijk helemaal leegraken en het onderhoud van hun kolossale huis ze boven het hoofd groeit. En laat ik nou de perfecte oplossing voor hen hebben. Als we hun monumentale pand opnemen in mijn portfolio van erfgoedlogies, kunnen B&B-gasten voortaan geld voor ze in het laatje brengen. Weliswaar offeren de eigenaren dan een deel van hun woning op, maar meestal gebruiken ze het hele huis toch allang niet meer, en in de nieuwe situatie kunnen ze gewoon in een privégedeelte blijven wonen.

Ik draaide het schilderij de rug toe en ging naar de keuken.

Daar was het jongste zusje Livia bezig de tafel te dekken. Er stond een aangesneden brood klaar dat overduidelijk thuis gebakken was, onvast van vorm en met een donkere korst, maar het had een gulle geur van graan en gist die me deed beseffen dat ik de hele dag nauwelijks iets had gegeten. Livia had al drie lepels neergelegd en reikte nu op haar tenen naar kommen van bruin aardewerk in een kastje boven het aanrecht.

‘Kan ik ergens mee helpen?’ vroeg ik.

Ook Madeleine kwam de keuken in. Ze droeg een zwarte spijkerbroek met daarop een hemelsblauwe trui die zowat tot haar knieën reikte. Ze had haar vochtige haar in een strakke knoedel boven op haar hoofd gebonden, waardoor haar gezicht nog spichtiger leek. Zonder acht op me te slaan pakte ze de kommen aan van Livia en zette ze op tafel.

‘Kan ik ergens mee helpen?’ vroeg ik nogmaals. ‘Ik voel

me bezwaard dat ik zo'n beroep moet doen op jullie gastvrijheid. Hé, maar ik heb me nog niet eens voorgesteld. Ik heet Sabine.'

Het werd voor kennisgeving aangenomen. Jonge mensen, dat had me al vaker verbaasd, stellen je nooit veel vragen. Hoe kom je hier verzeild, wat zijn je plannen, wat doe je voor de kost, al die zaken die volwassenen doorlopend van elkaar willen weten of waar ze interesse voor veinzen, zijn niet van belang voor pubers en adolescenten. Hun eigen leven neemt ze totaal in beslag. Zo was ik zelf ook geweest.

'Sabine,' zei Livia peinzend, alsof het met vertraging tot haar doordrong dat dat mijn naam was. Met de pan tussen twee ovenwanten geklemd kwam ze naar de tafel toe en begon de soep op te scheppen. Ook haar bewegingen waren vertraagd, merkte ik nu pas op. Ze was van die twee dan wel de kletskaus, waardoor je haar aanzag voor een vrolijke spring-in-het-veld, maar dat werd weersproken door de manier waarop ze zich bewoog. Opeens voelde ik me opgelaten. Zou haar iets mankeren? Deed haar oudere zusje daarom zo afwerend? Wilde ze Livia tegen vreemde ogen beschermen?

Ouders leken er niet in het spel te zijn. Ze waren in elk geval niet thuis.

We gingen alle drie zitten. 'Jullie wonen hier best afgelegen, hè?' zei ik.

'Welnee. We zitten maar vijf kilometer van het dorp,' zei Madeleine.

'Is daar een benzinepomp die op dit uur nog open is?' vroeg ik om mijn goede wil te laten blijken.

'Nee, die gaat om zeven uur dicht. Alleen in de zomer blijft-ie 's avonds open,' antwoordde ze op een toon alsof ik er iets aan kon doen dat het pas begin maart was, de op één na afschuwelijkste van alle maanden, waarin mens en dier

om het hardst naar droge kleren en droog stro verlangen en vooral naar meer daglicht.

‘Ach,’ zei ik. Het kwam er iets te verheugd uit. Onhandig sneed ik snel een ander onderwerp aan. ‘Het Limburgs is zo’n mooie taal. Maar jullie klinken helemaal niet...’

‘We mogen van Maman geen dialect spreken,’ zei Livia.

‘We zijn geen kinkels,’ zei Madeleine hooghartig.

Weer viel er een stilte. Die Maman had er duidelijk goed de wind onder, net zoals haar zoon Ennis.

Nu ik zo pal tegenover Madeleine zat, zag ik dat haar wenkbrauwen boven haar neuswortel aan elkaar groeiden. Het gaf haar iets ongetemds, iets wilds zelfs, maar haar mooie, matte teint bezorgde haar voorkomen juist weer iets ingetogens, zoals op de iconen die ik die middag had gezien. Een vat vol tegenstrijdigheden, deze oudste zus.

Livia’s nog kinderlijke gezicht was in vergelijking blanco. Het leven had er nog geen sporen op achtergelaten. Die twee verschilden trouwens flink in leeftijd. Daar moest een verhaal achter zitten. Ik vermande me. Volgens Vincent, mijn trouweloze echtgenoot, lijd ik aan ziekelijke nieuwsgierigheid.

‘Vergeten we niet iets?’ vroeg Livia. Ze pakte de hand van haar zus en reikte over de tafel naar de mijne. Met zichtbare tegenzin pakte Madeleine mijn andere hand. Ze had nog steeds onvoorstelbaar koude vingers. Mijn beide handen werden met een ruk omhooggetrokken en toen met een klap op het tafelblad gebonkt. ‘Hoei hoei!’ riep Livia. ‘Smakelijk eten.’

‘Hoei hoei,’ zei Madeleine met neergeslagen ogen. ‘Smakelijk eten.’

‘Nou jij, Sabine.’

‘Hoei hoei,’ zei ik verlegen. ‘Smakelijk eten.’

De soep bleek fenomenaal lekker. Iets van tuinerwten,

munt en gebakken spekjes. Buiten klonk het ruisen van de regen.

Livia hief oplettend haar hoofd. 'Het onweert niet meer.'

'Wat een geweld was dat, zeg.' Ik had zin in een stuk brood, maar ik durfde het niet uit eigen beweging te pakken. 'Ik was op die heuvel met die vijfsprong, weet je wel, toen het losbarstte.'

Livia keek me fronsend aan.

'En omdat ik daar zo onbeschat stond, met die bijna lege tank, dacht ik: ik neem de weg die het steilst naar beneden gaat, dan kom ik vanzelf in een dorp uit.'

'Na een paar honderd meter had u de weg naar rechts moeten volgen,' zei Madeleine fel, 'in plaats van ons pad op te rijden.'

'Sorry, maar ik zag geen hand voor ogen. En zeg maar jij, hoor.'

'Maar wat moeten we nou beginnen?' Ze klonk opnieuw radeloos.

Ik ging omstandig verzitten. De poten van mijn stoel voelden een beetje wankel. Tersluiks keek ik om me heen. De blauwe verf van de keukenkastjes was op de hoeken afgebladderd. Het boerenbonte tafelzeil had kale plekken. Er zaten butsen in de zinken emmer met prei die op het aanrecht stond. Misschien had Maman die prei nog aan de soep willen toevoegen voordat ze haar galblaasaanval kreeg. Dit was overduidelijk een huishouden dat zich geen verspilling kon veroorloven. Het was niet uitgesloten dat iedereen hier een gat in de lucht zou springen als ik een goed zakelijk voorstel deed.

'Madeleine,' zei ik, 'ik durf het bijna niet te vragen, maar zou ik hier mogen overnachten? Ik zou het anders ook niet weten. Ik zal jullie er uiteraard voor betalen. Morgenvroeg loop ik naar de benzinepomp om een jerrycan benzine te